

## Okrogla miza o sedimentih

Ljubljana, 17. 1. 2018

V dvorani Zemljepisnega muzeja Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU je sredi januarja potekala okrogla miza o premeščanju sedimentov na pobočjih in v vodotokih. Okroglo mizo sta soorganizirala Komisija za hidrogeografijo Zveze geografov Slovenije in Geomorfološko društvo Slovenije. Povod zanj je med drugim bila uveljavitev Zakona o ratifikaciji Protokola o ravnanju z nanosom k Okvirnemu sporazumu o Savskem bazenu (Uradni list Republike Slovenije 42/2017), v katerem je poudarjeno »... *spodbujanje trajnostnega ravnanja z nanosom* [sedimenti, opomba avtorja] ...«. »Nanos« je v Protokolu opredeljen kot »... *trden material, ki ga ali ga lahko prenaša ali naplavlja voda* ...« (1. člen). V povezavi s trajnostnim ravnanjem s sedimenti Protokol med drugim zahteva (3. člen), da se v porečju Save: a) spoštuje naravne procese, b) spoštuje vodni režim, c) priznava nanos kot naravni vir, odvisno od njegove kakovosti in količine, d) zagotavlja ravnovesje med družbenogospodarskim in okoljskim pomenom nanosa, e) načrtuje in izvaja ukrepe za zmanjšanje gorvodnih in dolvodnih vplivov, f) zagotavlja celostne rešitve za reko, nanos, tla in podzemno vodo.

Po uvodnih nagovorih so sledila štiri vabljenega predavanja. V prvem z naslovom »Protokol o ravnanju s sedimenti« je Mitja Bricelj (Ministrstvo za okolje in prostor) predstavil omenjeni Protokol, v drugem z naslovom »Premeščanje gradiva na pobočjih« pa sem podpisani (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) predstavil erozijske procese na pobočjih. V tretjem predavanju z naslovom »Hidromorfologija in monitoring sedimentov« je Florjana Ulaga (Agencija Republike Slovenije za okolje) predstavila problematiko premeščanja sedimentov v vodotokih, v zadnjem predavanju z naslovom »Vloga gozda v hidroloških procesih« pa je Milan Kobal (Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani) govoril o gozdu kot zaviralcu erozijskih procesov.

Po predavanjih je sledila okrogla miza, v kateri so sodelovali predavatelji in zainteresirano občinstvo. Na podlagi le-te se je oblikovalo več stališč/pogledov:

- pri rabi prostora je nujno upoštevanje procesov erozije in akumulacije,
- povezava sedimentov s hidromorfološkimi procesi je nujna za izvajanje zahtev Vodne direktive EU,
- potrebna je razširitev zakonodaje na področju erozijskih procesov,
- izobraževanje je temeljni način ozaveščanja prebivalcev o pomenu sedimentov/nanosov in dinamiki erozijskih procesov,
- odpirajo se vprašanja povezana z onesnaženostjo sedimentov,
- obstaja določena (zastarela) zakonodaja na obravnavnem področju (na primer Zakon o temeljnih geoloških dejavnosti, pomembne za vso državo; Uradni list SFRJ 63/1990), ki pa ne deluje usklajeno,
- potrebna je večja povezanost ustanov in drugih deležnikov, ki so kakorkoli povezani s premeščanjem sedimentov.

Od predavateljev smo med drugim lahko slišali, da je naše vedenje o količinah premeščanja sedimentov tako na pobočjih (nikjer v državi ne poteka reden monitoring) kot v vodotokih pomanjkljivo. Če v vodotokih Agencija Republike Slovenije za okolje še izvaja določen monitoring suspendiranega gradiva, pa o prodonosnosti nimamo veliko podatkov, četudi zbiranje podatkov o zaplavljanju za hidroenergetskimi in drugimi pregradami ne bi smelo predstavljati večjih težav. V povezavi s tem lahko pozdravimo, kar je zapisano v 4. členu Protokola, da načrt ravnanja s sedimenti med drugim predvideva spremljanje le-teh, kot tudi njihovo kakovost in količino.

Matija Zorn